

LIETUVOS
POLITINIŲ
KALINIŲ IR
TREMTINIŲ SĄJUNGOS
SAVAITRAŠTIS

TREMTINYS

2002 m. gegužės 3 d.

Nr. 18 (496)

Eina nuo 1988 m. spalio 28 d.

Mūsų mielosios,

Nuoširdžiai sveikiname mamas, sengalvėles močiutes Motinos dienos proga. Jūs visada buvote ir esate geroji namų dvasia, pirmoji vaikų mokytoja, jų užtarėja.

Būkite tvirtos ir sveikos, būkite šviesios kaip žvaigždės.

LPKTS valdyba,
"Tremtinio" redakcija

Mokytoja (?) Luobikytė-Stasiulevičienė su vaikais tremtyje Altajaus kr., Kosichų raj., 1946 m. Iš "Tremtinio" archyvo

Aldona VILUTIENĖ

Partizanų motinos

Mielos partizanų motinos, šiandien jau daugiausia tik iš nuotraukų žvelgiančios savo ilgesingomis akimis, koks jūsų visų skausmingai panašus gyvenimo kelias. Kalbėdami apie vieną - kalbame apie visas Lietuvos kovotojų motinas, jų auką ir pasišventimą. Kiekviena raukšlėlė, kiekvienas ženklelis, išlikęs jūsų veide - tai jūsų vaikų gyvenimas, džiaugsmas, skausmas ir kova, tai jūsų pačių sunkaus gyvenimo pėdsakas. Tai šventa lietuviškos moters pareiga. Tai tikras moters motinos grožis, matuojamas dvasiniais metais. Tas vertybes Jūs diegėte savo vaikams per maldą, dainas, šventes, padavimus, papročius. Valiā, stiprybę, meilę gimtiems namams ir tėvynei skiepijote per darbą. Jūs buvote laimingos ir niekuomet nesiskundėte. Nedejavote, kad niekas

nepadedą auginti pulko vaikelių, nes tai buvo jūsų džiaugsmas, jūsų rūpestėlis ir tėvynės ateitis. Ir kai 1940-aisiais raudonasis okupantas sudrumstė ramų lietuvių gyvenimą, Jūs tapote dar ryžtingesnės, tvirtesnės, nes reikėjo išsaugoti nuo svetimų vėjų ne tik namus, bet ir vaikus. Kai juos pašaukė Tėvynė - laiminot išleisdamos į šventą kovą už Lietuvos laisvę. Už tai okupantų su vietiniais kolaborantais buvote persekiojamos, kalinamos, tremiamos. Bet ir tremtyje jūs deramai auginote ir auklėjote savo vaikus. Kas suprast, ką reiškė Jūsų bado ir šalčio, netekties ir pažeminimo iškankintai sielai žinios iš Lietuvos: žuvo Petras, žuvo Vytautas, žuvo Jonas, žuvo Alfonsas, žuvo Jurgis...

(keliami į 2 psl.)

Antrasis Karininkų ramovės gyvenimas

Balandžio 26 d. naujam gyvenimui prisikėlė Kauno karininkų ramovė. Pastato rekonstrukcija pradėta 2000 metais. "Reanimacijos" šiam pastatui prireikė po to, kai 1992 metais perėmus jį iš rusų kariškių buvo rastos nuoniokotos salės, kabinetai ir kitos patalpos.

Pirmą kartą iškilmingas Ramovės atidarymas įvyko 1935 metais, antrą kartą - po 65 metų.

Į iškilmes atvyko LR Prezidentas V.Adamkus, KA ministras L.Linkevičius, Lietuvos kariuomenės vadas

J.Kronkaitis, Kauno apskrities viršininkas V.Kalinauskas, Kauno meras E.Tamašauskas, karinių dalinių vadai bei kiti kviestiniai svečiai. Šalies Prezidentas ir Krašto apsaugos ministras atidengė memorialinę lentą, skirtą rūmų projekto autoriui architektui dr. S.Kudokui. Dabar Ramovėje visu grožiu sutvarko didžią salę, kurioje vyks renginiai, bus priimami aukšti užsienio svečiai.

J.IVAŠKEVIČIAUS nuotr. tarp svečių Lietuvos Respublikos Prezidentas V.Adamkus

Ar gydysimės pigesniais vaistais?

Konfliktas dėl kompensuojamųjų vaistų kvotų Lietuvoje plinta kaip gaisras. Negaunantys reikalingų vaistų ligoniai alpsta ir verkia, gydytojai rengia protesto akcijas - eina į gatves. Kai kas jau ir teisme apskundė sveikatos apsaugos ministro įsakymą. Pats ministras R.Dobrovolskis teigia, kad nėra taip baisu kaip bandoma pavaizduoti. Teritorinės ligoninių kasos, turėdamos 10 proc. rezervą, kol kas spinduliuoja olimpiniu ramybe. Premjeras A.Brazauskas palaiko ministrą teigdamas, jog Lietuvoje vykdomos sveikatos apsaugos reformos esmė - su turimais finansiniais ištekliais išmokyti tvarkytis kaip tikriems šeiminiškams, o prioritetu išlieka pirminė sveikatos priežiūra. Paskutinis teigi-

nys nuskambėjo kaip pasityčiojimas iš pirminės sveikatos priežiūros grandies. Juk būtent dėl naujos kompensuojamųjų vaistų tvarkos ir sumažėja galimybė skirti adekvatų gydymą vaistais. Praktiškai gydytojui neretai lieka tik vienintelė galimybė išsistiekti kompensuojamųjų vaistų kvotose - skirti pigesnius vaistus. Brangesni ir efektyvesni, dažnai - neturintys neigiamo šalutinio poveikio vaistai kaipmat surytų kvotą. Ligoniai jau pradeda įtariai šnairuoti į gydytojus - ar tik šie nenori kyšio, jei atsisako skirti efektyvesnius vaistus. Gydytojai reikalauja nustatyti gydymo metodikas, peržiūrėti kompensuojamųjų vaistų sąrašus, greičiau įvesti kompensuojamųjų vaistų knygeles.

(keliami į 2 psl.)

Aktualijos

■ Lietuva neturėtų pasirašinėti jokių dokumentų dėl "nekenkimo" Karaliaučiaus (Kaliningrado) sričiai, t.y. jos gyventojams. Mat Rusijos politikai stengiasi Lietuvos ir Lenkijos įstojimą į Europos Sąjungą pakreipti pirmiausia tokios Karaliaučiuo neigiamos interpretacijos linkme, verčia teisintis, žadėti lengvatų ir t.t. Tai prof. V.Landsbergio mintys Karaliaučiaus tema.

■ Socialdemokratų partijos narių reitingavimo rezultatai nulėmė Č.Juršėno kandidatūrą, kurią partijos nariai norėtų iškelti pirmąja tuo atveju, jei A.Brazauskas atsisakytų kandidatuoti. Tačiau kandidatūros parinkimas remiantis partijos viduje surengto reitingavimo rezultatais tikslingas tik tuomet, jei kandidatų rinktų tik tos partijos nariai.

■ Socialdemokratų sąjungininkai socialliberalai pritarė idėjai savivaldybių tarybų rinkimus rengti metų pabaigoje kartu su prezidento rinkimais. Šis sprendimas motyvuojamas viltimi laimėti daugiau rinkėjų.

■ Šią savaitę Policijos departamento atstovai oficialiai išlydėjo vieneriems metams išvykstančius policijos pareigūnus į Jungtinių Tautų Taikos palaikymo misiją Kosove.

■ Prie Lietuvos krikščionių demokratų sąjungos įkurta Kaimo reikalų sekcija. Ji remia šeimos ūkių kūrimą ir sieks, kad kaime būtų kuo mažiau samdomų darbininkų.

■ Švęsdami Gegužės 1-ąją Armėnijos komunistai marširavo Jerevano gatvėmis, mitingavo už šalies prisijungimą prie Rusijos ir Baltarusijos.

■ S.Vyzentalio centras Vienoje rengia pareiškimą, kuriame ragina boikotuoti Ukrainą, Estiją bei Latviją dėl jų mėginimų reabilituoti buvusius esesininkus.

■ Izraelio pajėgos nutraukė palestiniečių lyderio J.Arafato būstinės apsuptį, tačiau prie Betliejaus apgultos Viešpaties Gimimo bazilikos kilo smarkus susišaudymas.

Mūsų inf.

Dėl sutarties su Lenkija

Balandžio 13 d. LPKT sąjungos tarybos konferencijoje buvo priimta rezoliucija "Dėl lenkiškų pavardžių rašymo". Spausdiname užsienio reikalų viceministro Dariaus JURGELEVIČIAUS atsakymą.

Gerbiamas ponas Jakučionis, informuojame Jus, kad LR Vyriausybė įpareigojo Užsienio reikalų ministeriją išnagrinėti 2002 m. balandžio 13 d. Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos priimtą rezoliuciją. Norėtume pažymėti, kad sudaryti sutartį dėl asmenų, priklausančių tautinėms mažumoms, vardų ir pavardžių rašymo įpareigoja

1994 metų LR ir Lenkijos Respublikos draugiškų santykių ir gero kaimyninio bendradarbiavimo sutarties 14 straipsnis. Pastaroji sutartis 1994 m. lapkričio 13 d. yra ratifikuota LR Seime ir turi įstatymo galią. Derybos su Lenkija dėl sutarties dėl vardų ir pavardžių rašymo vyksta nuo 1997 metų. Atkreipiamė Jūsų dėmesį į tai, kad į

Lietuvos derybų delegacijos sudėtį buvo įtraukti Valstybinės lietuvių kalbos komisijos ir Tautinių mažumų ir išeivijos departamento atstovai, taip pat Teisingumo ir Užsienio reikalų ministerijų atstovai. Be to, derybų metu buvo nuolat konsultuojamasi su kitomis kompetentingomis Lietuvos institucijomis.

Norėtume atkreipti Jūsų dėmesį į tai, kad derybos dėl minėtos sutarties kol kas nėra baigtos, o minėtos sutarties tekstas nėra galutinai parengtas ir patvirtintas.

Partizanų motinos

(atkelta iš 1 psl.)

Ar galima suprasti, ką jautė Motina žinodama, kad jos vaikų išniekinti kūnai guli prie stribelnyčios, prie šventoriaus, turgaus aikštėje. Išverti padėjo mintis, kad išniekintas kūnas - tai neišniekinta dvasia. To, kas švaru, sutepti po mirties negalima. Ji jautė, kad tie gležni daigeliai, kuriuos ji glaudė prie krūtinės, virto nenugalimais ažuolais, išsaugojusiais

šventą protėvių aukos ugnį, savo krauju sušildžiusiais stalininės žiemos sukaustyta Lietuvos žemę. Jų aukos dėka 1988-ųjų vasarą vėl pabudo, prisikėlė tauta. O ji - jų Motina, išauginusi didvyrius, padarė ne mažesnę žygdarbį, nors šito nesiekė. Tai buvo jos pareiga. Ir kitaip ji, kaip ir visos partizanų motinos, gyventi negalėjo.

Motinos dieną sustoję prie kapo prisiminkime, koks gra-

žus, šventas buvo jos gyvenimas, pasisemkime išminties, prašykime Aukščiausiojo ramybės gyvoms ir amžinojo džiaugsmo mirusioms partizanų Motinoms. Dieve, duok kuo daugiau tokių motinų mūsų tėvynei. Mes išlikime, kol bus motinų, atiduodančių savo gyvenimą vaikams, skiepijančių jiems tai, kas giliai įaugę lietuvių prigimtyje. Kol vaikai gerbs motinų auką ir supras, kad didžiausios ir neįkainojamos vertybės - Motina, Tėvynė ir Laisvė.

Ar gydysimės pigesniais vaistais?

(atkelta iš 1 psl.)

Tačiau Sveikatos apsaugos ministerija kol kas nereaguoja į šiuos siūlymus. Pasirinktas primityvus aritmetinio paskirstymo principas. Alternatyvūs siūlymai, kaip spręsti šią skausmingą visuomenei problemą, atmetami. Į šią normaliai susiklosčiusią padėtį sureagavo ir Prezidentas V.Adamkus. Tačiau jo užimta pozicija buvo priešinga nei

premjero. V.Adamkus tai, kas vyksta su kompensuojamųjų vaistų kvotomis, pavadino pasityčiojimu iš žmonių ir paragino baigti juokinti pasaulį. Tik iš pirmo žvilgsnio atrodo, kad vaistų rinkoje tvyro chaosas. Tereikia prisiminti Seimo nario K.Kuzmicko neįvykusią kelionę pas Rusijos vaistų magnatą V.Bryncalovą ir pastarojo pasiryžimą užtvindyti Lietuvos rinką pigesniais nei va-

karietiški analogai vaistais. Šiuo metu galiojanti tvarka žymiai palankesnė Rusijos magnato ketinimams. Vakarų šalių vaistų kompanijos, dosniai skatinusios kai kuriuos iš gydytojų klanų, taip lengvai savo pozicijų neužleis. Jei kiltų vaistų kainų karas, iš to laimėtume mes - gautume geresnį produktą už mažesnę kainą.

Jonas BALČIUS

Žurnalistė nebesitiki darbo LRT

Praėjusią savaitę žymi dešiniųjų pažiūrų žurnalistė Lina Pečeliūnienė sulaukė netikėtos žinios iš Lietuvos radijo vadovybės - kelis mėnesius jos paslaugų neberekiesia. Neva žurnalistė išleidžiama atostogų.

Būtų galima patikėti, kad nacionalinis Lietuvos radijas intensyviai rengiasi švęsti vasarą, keičia tinklę ir atsiskaito visų komentatorių paslaugų, jei ne viena "nereikšminga" detalė - paskutiniame komentare žurnalistė kritikavo A.Brazauską.

Beje, šis komentaras pavadinimu "Ar eis į prezidento rinkimus" išspausdintas "Tremtinyje" (Nr.17 (495), 2002 m. balandžio 25 d.).

Politikos apžvalgininkė L.Pečeliūnienė tvirtino, kad visuomenė privalo žinoti apie savo vadovo asmeninį gyvenimą jau vien todėl, kad melu savo nuodėmes dangstan-

tis vadovas gali tapti šantažo objektu, o tada lengva išduoti ir valstybę, ir visuomenę. Žurnalistė taikliai priminė ir kitus A.Brazausko melo atvejus: Maišiagalos medžioklę, kelionę į Maskvą.

Tiesa, L.Pečeliūnienė įsitikinusi, kad šios "atostogos" - ne atsitiktinės ir kad jos karejė Lietuvos radijo eteryje baigėsi. Nepatvirtintais duomenimis, po minėto komentaro Lietuvos radijo vadovybė sulaukė skambučio iš Vyriausybės, kuris tikriausiai ir padėjo apsispręsti dėl Linos Pečeliūnienės.

L.Pečeliūnienė - gerai žinoma žurnalistė. Dešiniųjų

pažiūrų žmonių simpatijas pelnė dar dirbdama dienraštyje "Lietuvos aidas". Dabar ji dirba "Valstiečių laikraštyje". Už žurnalistinį darbą Lina Pečeliūnienė yra apdovanojama 5-ojo laipsnio Gedimino ordinu. Jos komentarus spaudos konferencijose cituoja konservatorių lyderis Vytautas Landsbergis. Tad nenustabu, kad populiarios žurnalistės komentarus pamėgo ir Lietuvos radijo klausytojai. Tiesa, ji nebuvo etatinė Lietuvos radijo darbuotoja, o dirbo pagal autorinę sutartį. Kiekvienam savaitės komentarui būdavo sudaroma vis kita autorinė sutartis. Tad LR neturėjo jokių įsipareigojimų žurnalistei ir bet kada jos galėjo atsisakyti.

Mūsų inf.

Laiko pulsas

■ Į apsnūdusią ir turtingą Prancūziją trenkė žaibas. Ekstremistu laikomas Žanas Mari Le Penas pateko į antrąjį prezidento rinkimų turą. Socialistas premjeras L.Žospenas savo ištikimiausiems gerbėjams pranešė apie pasitraukimą iš politikos. Šį kartą jau Prancūzija kalama prie gėdos stulpo, lygiai kaip prieš dvejus metus buvo linčiuojama Austrija, J.Haiderio kraštutiniams dešiniams atėjus į valdžią. Likimo ironija: tada Jorgą Haiderį sutramdė dabartinis Prancūzijos vadovas Žakas Širakas, kuriam antrajame prezidento rinkimų ture teks susiremti su rasistu ir ksenofobu Žanu Mari Le Penu. Kodėl svetimoje akyje pamatė krislą, o savoje nepastebėjo rasto? Visos sociologinės apklausos skelbė, kad į antrąjį prezidento rinkimų turą pateks dešinysis Ž.Širakas ir kairysis L.Žospenas. Kiti 14 pretendentų įvardyti kaip neturintys jokių šansų. Tai buvo viena iš priežasčių, kodėl nemaža dalis šiaip jau pareigingų šalies rinkėjų neatėjo balsuoti. Kita - rinkėjai jau nebepastebi skirtumo tarp kairiųjų ir dešiniųjų vykdomos politikos. Pralaimėjęs kairysis Lajonelis Žospenas ragina savus rinkėjus balsuoti už dešiniųjų pažiūrų Žaką Širaką. Tuo neabejotinai sieks pasinaudoti Ž.M. Le Penas. Puikiai įvaldęs demagogijos meną, dar nespėjus nudžiūti socialistų gerbėjų ašaroms, jis jau skelbiasi visada buvęs socialistinių pažiūrų ir ketina paimti L.Žospeno rinkėjus po savo sparneliu. Jis sako tai, apie ką dažnas pagalvoja, bet nedrįsta garsiai pasakyti. Žanas Mari Le Penas meistriškai manipuliuodamas rinkėjus gąsdino didėjančiu nusikalstamumu, nedarbu, nelegalia imigracija ir socialiniu netikrumu. O svarbiausia - pasiūlė mažiausiai skausmingus visuomenei šių problemų sprendimo būdus. Ir visai nesvarbu, kad sprendimo būdai nekvepia demokratija.

■ Ar Prancūzijos scenarijus nepasikartos Lietuvoje? Juk ir dabar realiausiais kandidatais prezidento rinkimuose įvardijami kairysis premjeras A.Brazauskas ir dešinysis dabartinis Prezidentas V.Adamkus. Būsimiems rinkėjams periodiškai kalama į galvas, kad dešinė ir kairė supanašėjo ir jau sunku atskirti, kur yra kairiųjų, o kur dešiniųjų vykdoma politika. Atidžiai apsidairykite - ar nepastebit, kaip auga lietuviškieji lepenai? Vienas ragina gražinti mirties bausmę ir vaikyti mokyklose mūsų vaikus su vilkšniais, kitas baugina, kad mus nori apiplėšti žydai, o trečias siekia susodinti savo kolegas ir žavisi visos tautos mokėjimu kolaboruoti. Tačiau neabejotinai šiose demagogijos lenktynėse pirmuoja VU profesorius R.Pavilionis, siekiantis inicijuoti Lietuvoje referendumą dėl stojimo į NATO. Lietuvai ypač svarbių įvykių išvakarėse, lyg netikėtai nubudęs iš letargo miego, profesorius bando šį gyvybiškai svarbų valstybei žingsnį komplikuoti. Bando sukurti precedentą. Jam nė motais, kad praktiškai visos šalys į NATO susibūrė be jokių referendumų. Tik Ispanija ir Vengrija surengė referendumus, bet tik po to, kai jau buvo įstojusios į šią Sąjungą. R.Pavilionis, matyt, pramiegojo ištisus 8 metus, kad nepastebėjo, jog praktiškai visos Lietuvos politinės jėgos visą tą laiką nuosekliai dirbo integracijos į Šiaurės Aljansą kryptimi. Ir kai jau atėjo lemiamas integracijos etapas, R.Pavilionis atsistoja į nesuprantančio ir šventai tikinčio savo teisumu naivuolio poziciją ir pareiškia, kad mes, lietuviai, kitokie, mes išskirtiniai ir pažiūrėsime - gal dar per prasta mums ta jūsų NATO. Juk net tradiciškai neutralios Švedija ir Suomija taip pat, tiesa, nedrąsiai, žvilgčioja į NATO. Efektingas atkirtis teroristams po rugsėjo 11-osios teroro išpuolių tapo įmanomas būtent kolektyvinio saugumo dėka.

■ Aukščiausiojo Teismo pirmininkui V.Greičiui nepavyko net ir antru bandymu prastumti Seimo pirmininko pavaduotojo Č.Juršeno proteguotos buvusios Konstitucinio Teismo teisėjos T.Staugaitienės kandidatūros į Vyriausiojo administracinio teismo pirmininko postą. Prezidentas V.Adamkus pirmą kartą nepatvirtino Teisėjų tarybos pateiktos kandidatūros. Buvo gauta informacija, jog ne tik antrasis kandidatas V.Valančius, bet ir kai kurie Teisėjų tarybos nariai patyrė politikų spaudimą. Aukščiausiojo Teismo pirmininkas V.Greičius tai paneigė. Prezidentas V.Adamkus, nenorėdamas dar labiau kompromituoti Teismų prestižo ir kad būtų išvengta etikos pažeidimų, nutarė nepatvirtinti T.Staugaitienės kandidatūros. Vyriausiojo administracinio teismo pirmininko postas taps labai svarbus, kai prasidės ministerijų reorganizacija pagal socialdemokratų, todėl suprantamas valdančiosios partijos noras matyti šiame poste sau palankų teisėją.

Juozas KUNDROTAS

Ingrida VĖGELYTĖ

Žinios iš Seimo

Nepasitenkinimas Gegužės 1-ąją atsisuko prieš valstybės vėliavą

Gegužės 1-oji su romantizuojamo sovietmečio reliktais: plakatais, dokumentiniais videokadrais, transparantų užrašais, kurių pilna visoje žiniasklaidoje, įsiutino prezidentūrą kaip tikrą bulių. Šioji, įsiutusio buliaus pavyzdžiu, krauju užpiltomis ir nieko nematančiomis akimis smogė. Deja, nepataikė. Bent jau ne į socialdemokratų atgaivintą Gegužės 1-ąją. Kliuvo valstybės vėliavai ir jos kėlimą reglamentuojančiam Lietuvos valstybės vėliavos įstatymui.

Tarptautinės darbo dienos išvakarėse Prezidentas Valdas Adamkus pasirašė Seimo priimtas Lietuvos valstybės vėliavos įstatymo pataisas, kuriomis panaikino privačių asmenų ir valstybės bei savivaldybių institucijų prievolę kelti trispalvę valstybinę vėliavą valstybinių švenčių proga, išskyrus Vasario 16-ąją. Šią įstatymo pataisą Seimas priėmė prieš dešimtį dienų.

Pasak Prezidento patarėjo D.Kuolio, Prezidento apsisprendimą pasirašyti įstatymą nulėmė tai, kad Seimas yra įteisinęs švenčių, kurios, Prezidento vertinimu, nevienodai svarbios visiems Lietuvos gyventojams. Kaip pavyzdį patarėjas paminėjo prieštarai vertinamą Gegužės 1-ąją - Tarptautinę darbo dieną. "Prezidento nuomone, būtų neteisinga visus Lietuvos gyventojus įpareigoti Gegužės 1-ąją iškelti valstybines vėliavas. Asmeniškai Prezidentui Gegužės 1-oji iki šiol yra susijusi su sovietiniais tankais ir okupacija", - sakė D.Kuolys.

Konservatoriai minėjo partijos gimimo metines

Opozicinė Tėvynės sąjungos (Lietuvos konservatorių) partija gegužės 1-ąją minėjo savo devynerių metų gimimo sukaktį. TS (LK) partijos pirmasis pavaduotojas, jos frakcijos Seime seniūnas Andrius Kubilius partijos būstinėje vykusioje spaudos konferencijoje kalbėjo, kad socialdemokratams įvesdami Gegužės 1-osios šventę tikriausiai norėjo pažymėti konservatorių partijos reikšmingą indėlį į valstybės gyvenimą. "Mes tuo džiaugiamės ir esame dėkingi socialdemokratams už šią šventę mūsų partijai", - sakė jis.

Pasak partijos pirmininko Vytauto Landsbergio, būdami tiek valdžioje, tiek opozicijoje, konservatoriai turi tą pačią pastovią nepriklausomybės stiprinimo, demokratijos skiepimo ir pilietinės visuomenės kūrimo kryptį.

Konservatorių lyderiai gerai vertina partijos galimybes laimėti prezidento rinkimus. Kandidatų į šalies vadovo postą iškeltas A.Kubilius pabrėžė, kad iš Europos matosi ateinanti dešiniųjų partijų pergalės banga. Jis taip pat pridūrė, kad konservatoriai ketina surengti pirminius rinkimus, kuriuose paaiškės jų keliamas kandidatas į Vilniaus mero postą. Tikimasi, kad viena realiausių bus Seimo narės Irenos Degutienės kandidatūra.

Tėvynės sąjungos pirmininkas V.Landsbergis sakė, kad konservatoriai turi suformuotą tikslą siūlyti ir siekti

bendro centro-dešinės fronto artimiausiuose rinkimuose. Bet viena partija, pasak jo, negali to padaryti, jeigu kitose partijose nėra atitinkamo arba pakankamai stipraus sutarimo. "Rinkėjai dešinėje pusėje yra vieningi, tačiau politinės struktūros nėra vieningos ir tai yra iššūkis politinėms partijoms", - sakė A. Kubilius.

MKDS lyderis ilko V.Bogušis

Praėjusį savaitgalį vyko moderniųjų krikščionių demokratų rinkiminis-ataskaitinis suvažiavimas. Partijos pirmininku vėl išrinktas Vytautas Bogušis. Ši negausi politinė partija, atskilusi nuo krikščionių demokratų, Seime turi tris atstovus, kurie neslepia savo simpatijų TS (LK) frakcijai Seime. Moderniųjų krikščionių demokratų suvažiavime ketinta priimti rezoliuciją dėl glaudesnio bendradarbiavimo su konservatoriais, bet jai pritrūko balsų.

Kitose rezoliucijose modernieji krikščionys demokratams teigia per prezidento rinkimus remsią Valdo Adamkaus kandidatūrą. Savivaldybių rinkimuose formuojant koalicijas prioritetas teiktinas MKDS strateginiams partneriams - TS (LK), Lietuvos liberalų sąjungai ir Lietuvos centro sąjungai.

Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjungos skyrių pirmininkus galėtų sudominti kitas šios rezoliucijos punktas. Jame teigiama, kad MKDS skyriai, nutarsiantys sudaryti koalicijas su kitomis vidurio dešiniomis partijomis ar dalyvauti rinkimuose deleguojant savo atstovus į kitų partijų sąrašus, turi kreiptis į MKDS valdybą ir gauti jos pritarimą.

Dėl R.Kalantos aukos dienos

Gegužės 14-ąją minėsime Romo Kalantos aukos sukaktį: prieš 30 metų Kauno miesto sodelyje, neatlaikęs okupacinio režimo priespaudos, jis protestuodamas susidegino. Ta proga Seime yra teikiama Atmintinų dienų įstatymo pataisos. O Kaune gegužės 14-ąją Muzikiniame sodelyje turėtų būti atidengtas skulptoriaus Roberto Antinio ir architekto Sauliaus Juškio paminklas R.Kalantai, pavadintas "Aukos lauku". Šis simbolinis aukos laukas su želdiniais užims apie 150 kvadratinį metrų plotą.

Gegužės 14-oji tapo simboliškai Lietuvos išsilaisvinimo diena, populiaria tarp jaunimo. Tai patvirtina ir Lietuvos gyventojų genocido ir rezistencijos tyrimo centro specialistai. Pasak jų, 1972 m., kai R.Kalanta susidegino, pasipriešinimas sovietinei okupacijai nubangavo per visą Lietuvą.

Gegužės 2 d. Seime vėl buvo svarstomas šios dienos likimas. Nepaisant to, kad Seime yra buvusių komunistų, tikriausiai dauguma pritarė, kad ši diena turi būti įtraukta į Atmintinų dienų sąrašą. Tiesa, Seimo kairieji nelabai nori ją pavadinti Neginkluotojo pasipriešinimo sovietinei okupacijai diena, kaip siūlė Seimo narys P.Jakučionis.

Švietimo, mokslo ir kultūros komitetas siūlo šią dieną pavadinti Pilietinio pasipriešinimo diena. Toks pavadinimas neatspindi tikrojo šios datos turinio.

Ivykiai, komentarai

Viskas priklausys nuo Lietuvos

Grįžę iš Jungtinių Valstijų NATO reikalų komisijos vadovai Seimo nariai V.Stankevičius ir R.Juknevičienė pareiškė, kad Vašingtonas vienareikšmiškai gerai vertina Lietuvos pasirengimą tapti NATO nare ir ji įvardijama lydere tarp visų dešimties pretendenčių į Aljansą.

V.Stankevičius pažymėjo, kad JAV politikai vertina Lietuvos parlamentarų pastangas bendrauti su kaimyninėmis Baltarusijos demokratinėmis jėgomis, tačiau tikriausiai JAV senatoriai ir kongresmenai puikiai žino, kad dabartiniame Lietuvos Seime knibždėte knibžda Baltarusijos "tėtušio" A.Lukašenkos garbintojų ir jo sukurtu komunistinio "draustinio" bei kolchozinės tvarkos šlovintojų.

NATO komisijos pirmininko pavaduotoja R.Juknevičienė ypač pabrėžė, jog Lietuva turi išlaikyti savo, kaip patikimos NATO partnerės, statusą ir negali krėsti kvailysčių. Tarp tokių kvailysčių

R.Juknevičienė paminėjo visuomenės paramos NATO narystei smukimą, antisemitinių nuotaikų kurstymą ar sprendimą surengti referendumą dėl narystės NATO. Tas antisemitines nuotakas kursto ne tik "ubagų karaliaus" V.Šustausko tipo gatvės rėksniai, bet ir K.Bobelio partijos veikėjai. O ką jau kalbėti apie Seimo Švietimo, mokslo ir kultūros komiteto pirmininką "visų mokslų korifėjų" R.Pavilionį ir premjero patarėją A.Juozaitytį. Tai tik žinomiausios prorusiškos figūros. Pakanka pasiklausyti, ką prieš NATO ir Europos Sąjungą, ypač provincijoje, kalba KGB išsčiose išnešioti neokomunistų demagogai...

Kaip žinoma, Lietuva tikisi kvietimo į NATO per Čekijos sostinėje Prahoje vyksiantį Aljanso viršūnių susitikimą. Tačiau galima neabejoti, jog iki to laiko Maskvos visapusiškai palaikomi NATO priešinkai darys viską, kad to kvietimo nebūtų.

Ministras optimistas

Varšuvoje įvyko trijų Baltijos valstybių ir NATO šalių gynybos ministrų susitikimas. Lietuvos krašto apsaugos ministras L.Linkevičius, dalyvavęs šiame susitikime, buvo nusiteikęs itin optimistiškai. Ministras sakė, jog Lietuvai įstojus į NATO reikės pakoreguoti Baltijos šalių bendradarbiavimo gynybos srityje planus. Artimiausiu metu į NATO Šiaurės Rytų štabą, kuriame dirba Vokietijos, Danijos ir Lenkijos karininkai, bus akredituotas ir Lietuvos ryšių karininkas. Be-

je, ministras sakė, kad, priėmus į NATO Lietuvą, Latviją ir Estiją, NATO Šiaurės Rytų karinis korpusas gali būti pavadintas Baltijos korpusu. Gaila, kad krašto apsaugos ministras neatkreipė dėmesio į, anot politikos apžvalgininko Valdo Vasiliausko, "įdomius sutapimus". Antivakarietiško choro dalyvis R.Pavilionis baudžiasi skelbti referendumą dėl stojimo į NATO. "Viskas dėl NATO - ir absurdiškas referendumas, ir dirbtinai sukelta antisemitizmo banga", - teigė V.Vasiliauskas.

Ivairios versijos

Sraigtasparnio katastrofoje traagiškai žuvus Rusijos Krasnojarsko krašto gubernatoriui Aleksandrui Lebedžiui, pasipylė serija katastrofos priežasčių komentarų. Ir tai suprantama, nes didžiulis ir turintis nepaprastai daug gamtinių išteklių Krasnojarsko kraštas (beje, grįstas ir Lietuvos tremtinių kaulais) labai svarbus Rusijos ekonomikai. Teigiama, kad sudežusio sraigtasparnio įgula naudojosi senu žemėlapiu. Jame nebuvo pažymėta aukštos įtampos elektros perdavimo linija, už kurios ir užkliuvo sraigtasparnis Mi-8. Kiti teigia, kad sraigtasparnis buvo perkrautas - juo galėjo skristi tik 11 žmonių, o buvo 20. To esą nepaisydamas sraigtasparnio piloto prieštaravimų pareikalavo pats gubernatorius.

Tačiau yra ir nuomonių, kad atgarsog generolas leitenantas ir gubernatorius A.Lebedis galėjęs tapti šamokslu auka. Pirmasis apie tai tuoj po katastrofos pareiškė dabar emigracijoje Londone gyvenantis Rusijos magnatas B.Berezovskis. Jis teigė, kad neabejojęs, kad šamokslą prieš Kremliaus nepatinantį A.Lebedį organizavo pats prezidentas. Pasak B.Berezov-

skio, Rusijos prezidentas V.Putinas, būdamas "pilku politiku", negalėjo pakęsti pirmo ryškumo politinės žvaigždės. B.Berezovskis sakė, jog iš visų Rusijos politikų tik A.Lebedis neišsipainiojęs į jokių korupcinius skandalus ir aferas. Tuo tarpu Rusijos Valstybės Dūmos deputatas, Užsienio reikalų komiteto narys A.Arbatovas irgi neatmetė galimybės, jog tai galėjo būti šamokslas. Jo žodžiais, dabar Krasnojarsko krašte vyksta didžiosios valstybinio turto dalybos, kuriose labai aktyviai dalyvauja galingi Rusijos oligarchai ir kriminalinės struktūros. Ir oligarchams, ir mafijos bosams gubernatorius buvo gana neparankus. Kitas dalykas - komunistai ir daugelis Rusijos generaliteto atstovų iki šiol negalėjo atleisti A.Lebedžiui, kai jis būdamas Rusijos Saugumo tarybos sekretoriumi 1996 m. su Čėčėnijos prezidentu A.Maschadovu pasirašė susitarimą dėl pirmojo Čėčėnijos karo užbaigimo ir Rusijos armijos išvedimo iš Čėčėnijos. Tada A.Lebedis komunistų ir imperininkų buvo apšauktas net tėvynės išdaviku.

Jonas BALNIKAS

Atviras laiškas premjerui A.M. Brazauskui

Neseniai per Lietuvos radijo pirmąją programą girdėjome tvirtinimą, kad domėjimasis premjero avantiūromis slūgsta. Bet dori žmonės mano, kad įtampa auga. Ir dar ilgai bus apie ją kalbama. Žurnalistė Lina Pečeliūnienė sekmadienio radijo valandėlės apybraižoje teigė, kad premjero amoraliūs veiksmai – ne jo asmeninis reikalas, o visos visuomenės nelaimė. Iš bolševikų okupacijos prisimename, kaip kompartija ciniška tvirtino esanti valstybės vadovė, vairininkė ir įkvėpėja. Pasitelkusi KGB, visus vertė paklusti jos valiai. Melas ir neapykanta – klasių kova buvo visos ideologijos kertinis akmuo. Kompartija sunaikino tautų ir žmonių dvasines bei fizines vertybes, marksizmu ir degtine išplovė smegenis bei susilpnino valią. Mūsų nūdienu – geriausias to įrodymas. Sunaikintą lietuvio dvasinį veidą vargu ar sugebėsime atkurti per 100 metų. Po Kovo 11-osios daugelis manė, kad lietuviai nomenklatūrininkai, augę krikščioniškoje Lietuvoje, kiti – krikščionys ir net priėmę pirmuosius sakramentus, supras klaidę, sunkiai nusikaltę savo broliams ir atgailaus. Deja, niekas nepripažino nusikaltėlių ir apie atgailą nė negalvojo. Visi žmonės buvo įsitikinę, kad tik atlikę atgailą galės ištraukti į bendruomenę kaip visaverčiai piliečiai. Pasirodo, Lietuva yra unikali šalis: padaryti baisūs nusikaltimai, o nusikaltėlių nėra. Krikščioniška tauta, kankinta ir prievartauta, buvo linkusi vardan tos Lietuvos visiems atleisti. Kai kurie kunigai įgavo tarp komunistų populiarumą nuolat kartodami: reikia atleisti, reikia dovanoti. Šie „pacifistai“ nepagalvojo: kam reikia atleisti, jei niekas nesijaučia nusikaltėliu ir neprašo atleidimo. Iš tikrųjų Lietuvoje po skaudžios ir kruvinos okupacijos nenukentėjo nė vienas tardytojas, teisėjas ar prokuroras. Taigi šiuo atveju Lietuva buvo itin krikščioniška. Nesugrąžinę teisės ir socialinio teisingumo, negalėjome atkurti ir valstybės. Iš pra-

džių nomenklatūrininkai, aktyviai kolaboravę su okupantais, buvo išsigandę ir manė, kad reikės duoti atskaitą už savo nusikaltimus prieš Respublikos teismą. Bet pamatę, kad negresia joks pavojus, persitvarkė ir pradėjo naują ekspansiją – per ekonomiką užkariauti Lietuvą. Jie jau puikiai ištvirtino Lietuvoje, rengiasi pasilikti ilgam ir vėl vairuoti Lietuvos gyvenimą į Rytus. Jūs, p. Algirdai Mykolas Brazauskai, tokiu pat keliu atėjote į valdžią. Ir vėl griebiatės melo bei demagogijos kaip pagrindinio komunistinio ginklo. Kad žmonės patikėtų jūsų gerais norais, įsiperšote į draugystę šviesaus atminimo kardinolui Vincentui Sladkevičiui. Kol jis buvo be teismo išstremtas į Nemūnėlio Radviliškį, jūs per 23 metus nė karto jo neaplinkėte ir, galimas dalykas, net nežinojote, kad jis vargsta ir kenčia. Susidraugavote su Tėvu Stanislovu. Ir prieš kelėtą savaitę, Tėvui Stanislovui vėl grįžus iš Dotnuvos į Paberžę, visi bėgote į savo „Meką“. Ir jūs, nomenklatūrininkai, pasirinkote seną taktiką: kelis kunigus giriate ir liaudžiai peršate, kad būtent jie esą tie idealūs kunigai, o visus kitus niekinate. Kartu niekinate ir Bažnyčią. Pasirodo, kad jūsų aukštinami kunigai – tik figos lapelis komunistinei moralei ir nusikaltimams pridengti. Per dešimt metų šie kunigai nepadarė jums jokios įtakos, o tik piktinio tikinčiuosius, kurie skaudžiai nukentėjo per okupaciją dėl savo tikėjimo. A. Liekio tvirtinimu, „LKP CK visą laiką dirbo ranka rankon su KGB“ (LKP agonijos kronika, 1 t., p. 121). Jūs, p. A. Brazauskai, niekad nesate viešai pasisakę už Lietuvos nepriklausomybę. Jūs norėjote išsaugoti Lietuvą Rusijos imperijos sudėtyje, pasmerkti ją dvasiniam degradavimui ir visiškai asim-

liuoti. Tai liudija „rinktinės ištraukos“ iš Jūsų kalbų ir raštų: „Į savarankiškos valstybės idėją aš žiūriu neigiamai (interviu „Argumenty i fakty“, 1989, Nr. 47). „Pagrindinė idėja, kuri gali ir turi suvienyti visus komunistus, visus geros valios žmones, Lietuvos suverenitetas TSRS sudėtyje“ (kalba 1989 m. LKP CK vasario XVII plenumo, „Tiesa“, 1989 02 22). „Teorinis tarybų valstybės demontavimas dabartinėmis sąlygomis – didžiausias pavojus“ (ibid.). „Respublikos vystymas turi būti siejamas tik su TSRS... LKP toliau turi veikti TSRS sudėtyje (ibid.). Nuolat keičiami LKP pavadinimai – noras nuslėpti nusikaltimus. „Nėra ir negali būti izoliuotų, absoliučiai nepriklausomų valstybių ir tautų... Kiekviena valstybė ir nacija tiek suvereni, kiek ji savarankiškai atsisako savo teisių visos sąjungos tikslų labui... To siekia ir Lietuvos TSR ir TSRS“ (interviu „Izvestijoms“, „Tiesa“, 1989 09 17). „Apie kokį išstojimą galima kalbėti, jeigu Respublikos pramonė beveik 100 proc. apsirūpina Sąjungos metalu, nafta, dujomis, medvilne, vilna ir chemikalais“ (ibid.). „Mes esame slenkstis ant didelio kelio. Peržengė ir žengs daugelis. Todėl reikia labai gerai pagalvoti, ar vyti lauk okupacinę kariuomenę, ar gerai su ja sugyventi. Juk tarybinė armija mums gyventi nerukdo“ (kalba susitikime su komjaunimo aktyvistais, „Lietuvos rytas“, 1990 01 25). „Ateityje Lietuvos Respublika turės gerai sugyventi su kaimynais. Kažin ar tai pavyks, jei kelsime balsą prieš tarybinę armiją“ (ibid.). Kai sovietų tankai Vilniuje triuškinio beginklius žmones, jūs ramiai miegojote, o prabudęs prieš savuosius budelius neprotstavote, palaikėte okupantų skleidžiamą melą. Tylėjote, kai nomenklatūra išvogė kolchozus, fabrikus ir

bankus. Sakėte, kad daugiau į politiką neisite, jaučiate praeities šleifą ir valdžią reikia atiduoti jaunesniems. Pasirodo, kad jūs pats, gal kieno verčiamas, norėjote į prezidentūrą prastumti KGB pulkininko sūnelį Artūrą Paulauską. Dėl nusikalstamos sutarties Maišiagalėje kaltinote ne save, o Šleževičių. O ir paties Šleževičiaus, „didžiojo stabilizatoriaus“, atėjimas į valdžią – jūsų nuopelnas. Vos sudarius sąmokslą grįžti į valdžią, tuojau išskubėjote į Maskvą. Ir vėl melavote žurnalistams esąs Kaune, o nepavykus šiai melo versijai, tvirtinote esąs atvykęs į Maskvą aplankyti savo draugo. Maskva greičiausiai į jus žiūri kaip į vasalą, o ne kaip į draugą. Visą gyvenimą skelbėte esąs „liaudies draugas“, tačiau ją palikote varge ir nuskubėjote į Pietų Afriką savo malonumui medžioti antilopių. Pasiteiravus avia bilietų kasoje, paaiškėjo, kad bilietas į Pietų Afriką kainuoja 29 380 Lt. Į Egiptą skridote ne vienas. Ar nebuvo galima atiduoti pinigų tiems, kurie stokoja? Juk Lietuvoje, kaip teigia statistika, 16 proc. žmonių – ties skurdo riba. Taigi nebuvote „liaudies draugas“. Apie jūsų darbus ir amoralių elgesį ne kartą rašė spauda. Bet visa tai nuo jūsų – kaip vanduo nuo žąsies. Ir savo paskutinėje ataskaitoje neraudamas gyrėtės ir beveik nieko nepasakėte apie korupciją bei kitus Lietuvoje augančius nusikaltimus. Norėtusi pareikšti jūsų žmonai ponai Julijai užuojautą. Su ja turėjau progos susipažinti po koncerto Šv. Jonų bažnyčioje. Jūs ją laikote kaip musulmonų vergę. Ji tvirtina nieko nežinojusi apie jūsų ketinimus išsiskirti. Ir p. Butrimas sakė, kad jie yra katalikai; moterystė palaiminta Bažnyčioje, ir nieko nežino apie išsiskyrimą, jūsų tvirtinimu, įvykusį prieš dvejus metus. Matyt, ir teismai dar

dirba pagal sekretorių telefono skambutį. Dar vakar apie jūsų išsiskyrimą niekas negalėjo pasakyti ką nors tikra. O šiandien per radiją labai santūriai pasakėte, kad vakar sukūrėte naują šeimą ir atšventėte iškilmes kažkokioje pirtyje. Sovietinė santvarka grįžta ne nepastebimai, bet užtikrintai: šventės – Girtos bobos diena, Gegužės 1-oji ir nomenklatūrinės pirtys. Kiti mano, kad jus į Turniškių pirtį atvedė ne aistra. Jūsų amžiuje aistras gali sukelti tik karšta arbata. Jūs, paniekinęs poniją Juliją, vedėte, kaip tvirtina laikraščiai, „Draugystės“ viešbutį. Ir taip visas jūsų gyvenimas – demagogija, melas ir pirtys. Kadangi esate oficialus žmogus – Lietuvos Respublikos ministras pirmininkas, tai jūsų veiksmai, prasilenkiantys su Dekalogu, yra ne jūsų asmeninis reikalas, o Lietuvos paniekinimas. Amerikiečiai reagavo į prezidentų Niksono ir Klintono nusikaltimus. Ir mes negalime tylėti. Jūsų amoralus elgesys visus mus, Laisvės kovotojus ir Lietuvos patriotus, skaudžiai įžeidė. Ir dar kartą įrodė, kad Maskvos užprogramuota nomenklatūra nesikeičia, ji aklaiai vykdo jos valią. Paskutinis jūsų nusikaltimas galbūt daugeliui atvers akis. Mes, krikščionys, jums atleidom aktyvų bendradarbiavimą su okupantais, bet negalime pakęsti nuolatinio melo. Atminkite, kad jūs rodo te blogą pavyzdį, ypač jaunimui. Žmonių tvirtinimu, žuvis pradeda gesti nuo galvos. Jūs sukuriate blogą įvaizdį pasaulyje apie Lietuvą. Todėl Laisvės kovotojų ir savo vardu prašau atsistatydinti iš ministro pirmininko pareigų ir palikti politiką sąžiningiems žmonėms. Lietuvos patriotai, paremkite šį mano reikalavimą ir bendromis pastangomis apvalykime Lietuvą, paaukojuosią ant Laisvės aukuro apie trečdalį visų savo gyventojų. Gelbėkime, ką dar galima išgelbėti.

Mons. Alfonsas SVARINSKAS,

Vyčio kryžiaus ordino kavalierius

Išreikštas nepasitikėjimas

Lietuvos sveikatos apsaugos nuopuolių sąlygoja ne vien finansų problemos, bet ir aukščiausių reformų vykdytojų nekompetentingumas, aplaidumas, savo asmeninių interesų supriešinimas su valstybiniais.

Kovo mėnesį keletas visuomeninių organizacijų – Lietuvos žmogaus teisių gynimo asociacija, Lietuvos politinių kalinių ir tremtinių sąjunga, Lietuvos namų ir skylių savininkų sąjunga, Kauno bendruomenės rinkėjų ir gydytojų atstovai pareiškė nepasitikėjimą Seimo Sveikatos reikalų komiteto pirmininku Kęstučiu Kuzmicku.

Kovo 14 d. laiške sakoma: „K. Kuzmickas nežino, nerodo iniciatyvos, nes neturi poveikio ir pakankamo autoriteto, ginant ir stiprinant griūvančią sveikatos apsaugos sistemą“. Tačiau jis į kvietimą susitikti nereagavo, valdančiosios koalicijos sprendimų negauta.

Į Seimą pakartotinai nusiųstas raštas dėl nepasitikėjimo K. Kuzmicko veikla. Pikete prie Vyriausybės rūmų pacientų teisių gynėjai taip pat išreiškė nepasitikėjimą juo.

Arimantas DUMČIUS
LŽTGA pirmininkas

Skelbimai

Gegužės 4 d. Kauno karininkų ramovės salėje įvyks LLKS respublikinė ataskaitinė konferencija. 10 val. šv. Mišios Iguolos bažnyčioje, 11 val. konferencijos pradžia. Apžvelgsime problemas, numatysime tolimesnės LLKS veiklos gaires.

Kviečiame dalyvauti visus buvusius partizanus ir kovų dalyvius. Turėkite LLKS nario pažymėjimą.

LLKS valdyba

Gegužės 18 d. 14 val. Panevėžio raj., Berčiūnuose, įvyks Krasnojarsko, Partizansko, Minos, Digos, Talovkos, Ivanovkos, Chabaidako, Kuturčino, Kuojos rajonų tremtinių susitikimas.

Malonai kviečiame dalyvauti.

Organizatoriai

Vilius BRAŽĖNAS

Knyga - paminklas ir ginklas

“Jei šitie tylės - akmenys šauks...”
Luko 19, 39-40

Kai 2000 metų vasarą atskridau iš Floridos į Vilnių dalyvauti istoriniame Tarptautiniame kongrese, žurnalistinio smalsumo ir laimės dėka Kongreso atidarymo išvakarėse stebėjau paskutinį Tarptautinio kongreso organizacinio komiteto posėdį. O šių metų balandžio 10 dieną turėjau laimės ir garbės dalyvauti Vilniaus rotušėje vykusiame knygos “Antikomunistinis kongresas ir Tribunolo procesas” pristatyme.

Ar ne per dažnai girdime ir net skundžiamės idealizmo stoka šių dienų Lietuvoje? Tegul kas nors pabando įtikinti galvojančius žmones, kad toks renginys ir tokia knyga būtų virtę tikrove be tautiečių idealizmo, be pasiaukojimo, be didelio laiko, išlaidų ir energijos indėlio.

Žodžiu ir veiksmu šaukimės tiesos. Juk beveik kiekvienas lietuvis vienaip ar kitaip yra tapęs Raudonojo skorpiono auka. “Jei šitie tylės - akmenys šauks!” Neleiskime, kad tik paminklų akmenys šauktų už tylinčias komunizmo aukas. Gal ši knyga atkreips daugiau dėmesio į išlikusį Raudonojo skorpiono nuodais penkis dešimtmečius nuodytos tautos idealizmą. Ši istorinė, tūkstantį puslapių turinti knyga pirmiausia yra paminklas mūsų tautiečių drąsai, ryžtui ir ištvermei. Žengtas drąsus žingsnis siekiant didžiosios tiesos apie praėjusio šimtmečio nežmoniškiausius nusikaltimus žmonijai. Lyg sprogs tančios bombos skeveldros pasklis šios knygos dokumentacija, kruvina statistika ir liudytojų pareiškimai. Publicistiniu ir politinio aktyvumo požiūriu, ji turi atlikti bent tris uždavinius: pažadinti veiklai apsnūdusius komunizmo aukas; pritildyti raudo-

nuosius žvirblius, čirškiančius apie komunizmo laimėjimus; sugėdinti kai kuriuos tylinčius žmones laisvajame pasaulyje.

Būtų gerai, jei ši 15 tautų politinių kalinių ir tremtinių, partizanų krauju ir kančiomis permirkusi knyga paskatintų mūsų pačių baisiojo birželio minėjimų ir Ariogalos sąskrydžių dalyvius susiburti ne po liūdėsio ir vilties ar visuotinio atlaidumo šūkais, o po kovos už tiesą šūkiu.

Kova dar nebaigta. Matome, kad “viltis” per 12 metų nėra daug gero padariusi. Viltis nepastatė mūsų tėvynės ant šviesesnio kelio ateitin.

Tie viršūnėse, kurie “nepastebėjo” 2000 metais vykusio Kongreso, negalės nepastebėti šios knygos, ji privers atkreipti dėmesį į komunizmo aukas. Knygą rengiamasi versti ir į anglų kalbą, tad ji patrauks pasaulinę dėmesį ir padės pralaužti tylos uždangą. Tai bus aštrus ginklas tiesos rankoje.

Užsieniečiai, turėdami tokią medžiagą, gali net ryžtis suruošti tarptautinį Niurnbergą kur nors Amerikoje. Pensilvanijos valstijoje yra net Niurnbergo miestelis.

Likimas man lėmė 2000 m. Kongreso išvakarėse stebėti paskutinį Kongreso organizacinio komiteto posėdį. Jaučiau, jog nežinia dėl renginio lyg ant daugybės klausukų pakibęs Damoklo kardas kabėjo virš posėdžiautojų galvų. Neiškentęs paprašiau balso ir nuoširdžiai pareiškiau: “Jei jūs pasieksite bent 20 proc. to, ko siekiate, būsite įvykdę milžinišką žygį vien išdrįsę jo imtis”.

Matome, kad vietoje 20 proc. bus galima matyti 100 procentų.

Kas nors, turįs tam formalią ar moralinę teisę, turėtų padėkoti jiems, joms ir jų rėmėjams ir raginti tautą tęsti jų darbą.

Ingrida VĖGELYTĖ

Modernaus teatro scenoje - tremtinių godos

Balandžio 8 d. Lietuvos nacionaliniame dramos teatre į režisieriaus M.Ivaškevičiaus spektaklio “Malyš” premjerą rinkosi ne tik intelektualus jaunimas. Tarp jaunų ekstravagantiškų meno pasaulio atstovų bei teatro gerbėjų buvo matyti ir garbingo amžiaus žmonių, kaip vėliau paaiškėjo – buvusių tremtinių. Juos į šią premjerą atviliojo Lietuvos kino ir teatro pasaulyje gana reta tema – tremtis.

Scenoje buvo pasakojama apie 1941 m. iš Lietuvos ištremtą jauną našlį. Jis į Sibirą pateko be palto, kepturės, pirštinių ir jo vienintelis tikslas – išgyventi. Sibire sutikęs aukštas pareigas einančią vienšą moterį, mėgina jai mergintis, kad tik gautų šiltų drabužių. Valdinga ir žiauri moteris, viena auginanti sūnų Lionią, iš tiesų yra vieniša ir pažeidžiama. Ji pasinaudoja keistuolio tremtinio padėtimi ir pradeda su juo gyventi. Kiti tremtiniai pasmerkia jo elgesį ir vadiną prisitaikėlių keiksmažodžiu, šnekamąja kalba apibūdinančiu laisvo elgesio moterį.

Apie savo bėdas varguolis pasakoją Lietuvoje likusiai dukteriai. Ši taip pat viena Lietuvoje kenčia. Vėliau ją susiranda ir su ja gyvena “su vokiškaisiais okupantais kautis” išvykęs Lionia. Sibire augęs ir gimęs rusas stebisi šalimi, kur tiek daug kviečių, kad iš jų net namus stato. Lionia, kaip ir jo motina Sibire, naudojasi vargana tremtinio dukters dalia ir gyvena su ja kamuojamas baises baimės, kad ateis miško broliai ir padarys jam galą.

Šis spektaklis – tai keturi vidiniai monologai. Veikėjai tėra nelaimingi žmonės, kurie dvasinių vertybių praradimus mėgina kompensuoti seksu-

aliniu gyvenimu. Tiesa, spektaklio kūrėjai niekur tiesiai šviesiai apie tai nekalba. Viskas pasakoma užuominomis ir simboliais.

Nė trisdešimties neturintis scenarijaus autorius savo pasakojimą parėmė tikrais įvykiais, nutikusiais jo giminaičiams. Senelė jam pasakojo apie prosenelio tremtį. Tiesa, jis buvo ištremtas iš Baltarusijos. Ir ne į Sibirą, o į Kazachstaną. Vėliau pas jo senelę buvo apsilankęs žmogus, kurio ūkyje prosenelis tremtyje dirbo. Vienintelis dalykas, ko jaunas scenarijaus autorius tikrai nežino apie tremtinius – apie jų vienybę, kuri padėjo išgyventi tremtyje, ir slaptai puoselėtas dvasines vertybes, dvasingumą. Ir dabar jau garbingo amžiaus tremtiniai bėdas ir sunkumus pasitinka susitelkę ir dainuodami, tuo demonstruodami dvasios stiprybę. Štai šių bruožų kaip tik ir neturi autoriaus sugalvotas pjesės veikėjas – tremtinys.

Bet ar galima vien dėl to reikalauti uždrausti šį spektaklį? Prieš premjerai pasirodant O.Koršunovo teatro scenoje, iš buvusių politinių kalinių ir tremtinių teko išgirsti daug karčių žodžių šio spektaklio adresu. Netiesa, kad spektaklio autoriai tyčiojasi iš tremtinių, žemina jų statusą. Iš tiesų scenoje rodoma žiauri istorinė tiesa, kuri vertė žmones iškreipti savo dvasią, atsakyti savo moralinių vertybių, kad tik išgyventų. Salėje sėdėjęs jaunimas turėjo puikią progą pamatyti bjaurias okupacijos ir tremties grimasas ir dar kartą apie tai susimąstyti. Reikėtų ne pykti, o džiaugtis, kad tremties, okupacijos tema nėra vien senosios, garbingosios kartos prioritetas, bet domina ir modernų jaunimo pasaulį.

Rinkimų pažadai: mitai ir tikrovė

Dar neaišku, ar prezidento ir savivaldybių rinkimai vyks kartu, ar atskirai. Partijos rinkėjams siūlys savo atstovus, kurie ir vėl mums daug žadės... Ar į šios kadencijos Seimą bei savivaldybes pateko tie žmonės, kurie pasirengę tarnauti rinkėjams? Faktai byloja kita.

Lietuva visada turėjo ir turi šviesių asmenybių, į kurias reikia lygiuotis. Buvo metas, kai atrodė, jog Lietuvos vardas bus ištrintas iš pasaulio žemėlapiu. Tačiau atsirado tokie šviesuoliai, kaip S.Daukantas, M.Valančius, J.Tumas-Vaižgantas, J.Basanavičius, V.Kudirka, A.Baranauskas, Maironis ir kiti. Buvo ir yra į ką lygiuotis. Gydytojas K.Grinius už gydymą iš neturtingųjų neėmė pinigų ir tuo pelnė tautos pagarbą. Net prezidentu buvo išrinktas.

Nepriklausomybės Akto signatarai – J.Basanavičius, M.Biržiška, S.Kairys atsisakė vyriausybės suteiktų privilegijų - žemės sklypų.

Visai kitas vaizdas šandien. Mūsų išrinktieji pirmiausia pasirūpina, kad gautų nemenkus atlyginimus ir priedus, kitomis privilegijomis. Jau nebestebina, kai valdžios vyrai skelbia kovą dėl sklypų prestižiniuose sostinės rajonuose. Ar normalu, kad nuteistasis A.Butkevičius sėdėdamas Lukiškėse buvo laikomas ir Seimo nariu? Ar normalu, kai seimūnas kelia klausimą, jog valstybinių švenčių dienomis būtų galima ir nekelti valstybinės vėliavos? Mūsų išrinktieji ar renkamieji priimdami naujus įstatymus arba jų pataisas jau ne kartą yra “nuklydę į lankas”.

Reikėtų keisti dabar galiojančią Rinkimų įstatymą. Naujame įstatyme galėtų būti įrašyta:

Seimo nariais turėtų būti renkami tik aukštos kvalifikacijos specialistai, turintys aukštąjį išsilavinimą.

Rinkėjai balsuoja tik už asmenybes, o ne partijų sąrašus.

Išrinkti ministrais, priėmę priesaiką, atsisako arba sustabdo savo veiklą partijoje.

Įstatymo nustatyta tvarka suteikti rinkėjams mandatą arba anuliuoti jį susikompromitavusiems, nepateisintiems vilčių, neišmokant išeitinės kompensacijos.

Aukštos kvalifikacijos, kompetentingų, gerai dirbančių Seimo narių užtektų 91, o ne 141 kaip dabar.

Ministrai negali būti Seimo nariais.

Jei būtų priimtas ir laiko-

Rinkimams artėjanti

masi tokio (mano siūlomo) įstatymo, šalyje būtų tvarka. Reikėtų peržiūrėti ir kai ką keisti Mokesčių įstatymuose. Mokesčiai slegia mažas pajamas turinčių, sunkiai besiverčiančių žmonių pečius. Mus “agituoja” dėl abonentinio mokesčio įvedimo Lietuvos TV, reikia lėšų Valdovų rūmams atstatyti.

Kaip paprastas pilietis, pensininkas, gaunantis kuklią pensiją, siūlau: valdininkams, Seimo nariams, teisėjams ir kitiems, gaunantiems 4000 Lt ir didesnę atlygį, kiekvieną mėnesį išskaičiuoti po 100 Lt. Dalį šių lėšų būtų galima skirti Lietuvos TVR bei Valdovų rūmams atstatyti. Tokiam kilniam valdžios vyrų poelgiui ne vienas rinkėjas nulenktų galvą.

Vytautas RIMGAILA
Klaipėda

Kviečiame

Gegužės 4 d. 8 val. ekskursija Motinos dienos proga į Daugyvenės kultūros istorijos muziejų-draustinį. Aplanksime Baisiogalos, Raudondvario, Burbiškių dvarus. Žydinčių tulpių rojus... Kleboniško k. – “mažosios Rumšiškės”. Pašilių stumbrynas. Kaina 29 Lt. Vaikams 50 proc. nuolaida.

Kiekvieną šeštadienį:

“Ryga. Akvalandija – vandens atrakcionų parkas”. Kainas 49 Lt.

Poilsis “Vėryginės” sodboje Lekėčiuose. Kaina 15 Lt. Už 10 Lt galima užsisakyti pietus iš ekologiškai švarių produktų.

Vežame mažomis grupelėmis, o grupėms virš 20 žmonių - nuolaida!

Registruotis iš anksto.

Kreiptis tel.: (8-37) 321593, 475052 arba adresu: 1 kab., II a., Laisvės al. 39.

Dr. doc. Vytenis ALMONAITIS

Degučių sodybos paslaptis

Ažuolų Būdos pašonėje, Didžiųjų Zariškių kaime, senos liepos tebežymi Degučių sodybos vietą. Beveik visi čia stovėję pastatai sunykę, likęs tik sodas ir iš pirmo žvilgsnio niekuo neišsiskiriantis mūrinis pusrūsis.

Senasis šios sodybos šeimininkas Juozas Degutis ir keturi jo vaikai dar 1941 m. buvo išvežti į Sibirą. Vėliau sodyboje šeimininkavo tremties išvengęs Juozo sūnus Andrius Degutis su žmona Ona. Deja, 1944 m. liepos mėnesį jie turėjo kraustyti į klijimą – Degutynėje įsikūrė NKVD dalinys.

Apie tai, ką čia enkavėdistai veikė, papasakojo Degučių gimnaitis, seniau tame pačiame kaime gyvenęs ir 1944 m. sodyboje ne kartą lankęsis Valentinas Leonas Skirka (gimęs 1932 m., dabar gyvenantis Tautkaičių k.; pasakojimą 2000 m. rugsėjo mėn. užrašė Eduardas Šmitas). Jo teigimu, enkavėdistai į sodybą atsivarydavo daug suimtų žmonių. Daugiausia tai buvo ne vietiniai, o iš tolimesnių valsčių kilę vyrai. Sumintieji buvo kalinami sverne, paukštidėje ir mūriniame pusrūsyje. Juos tardydavo toks Depterenka ir kiti pareigūnai. Naktimis vedavo "tardyti" į netolimą mišką. Atgal išvestieji nebegriždavo... Berods metų pabaigoje enkavėdistai iš sodybos pasitraukė į Marijampolę. Tada žmonės pamatė, kad visose trijose minėtose patalpose ant sienų prirašinėta daugybė pavardžių. Prie kai ku-

rių dar nupieštas kelmas ir kryžius. Matyt, taip žymėti vardai žmonių, kurie buvo išvesti ir turbūt nužudyti.

Vienas iš trijų areštiniųms naudotų Degučių sodybos pastatų – mūrinis pusrūsis, kaip minėta, išliko iki mūsų dienų. Jis iki pusės įleistas į žemę, o viršutinė dalis apipilta žemių kauburiu. Patalpos ilgis – 4,5 m, plotis – 3,3 m, aukštis – 2 m. Rūsio sienos sumūrytos iš raudonų plytų. Dabartinė rūsio ir sodybvietės savininkė naudoja jį ūkiniams tikslams, laiko čia daržoves ir kt. Objekto koordinatės: šiaurės plotuma – 54°42'30,7"; rytų ilguma – 23°33'12,3".

Pastato sienos tikrai išraižytos enkavėdistų aukų įrašais. Kai kurie jų įžiūrimi visai lengvai, kiti – vos matomi. Ant pietrytinės pastato sienos (į kairę nuo įėjimo) pasisekė perskaityti tokius įrašus: "JAN... LANIAUSKAS ?? 10.14." (gal reiktų skaityti JANKAUSKAS); "194? Giedraitienė" (?); "A 1944 P. Senavaitis ALYTUS". Ant šiaurės rytinės sienos (į dešinę nuo įėjimo) įrašų daugiau: "STR?MIKIS GEDIMINAS KAZLŲ RŪDA 1947.10.20"; "LAPINIAUSK... VINC... 10"; "Bronius Marcinu?ynas" (gali būti – Marčiu...); "PETRAS MATUSEVIČIUS BALBIERIŠKIO VAL"; "15 10 44 KAACHOB"; "IX ?L KIRVELEVIČIUS P BIRŠTON..."; "BABIET..." (ar BABICT);

(keliami į 7 psl.)

Prisiminkite Motinos akis...

Motinos diena – gražiausia pavasario šventė. Tą dieną kiekvienas prisimena savo mamą. Laimingieji regi ją šventą, nelaimingų šeimų vaikai – su tauzele rankoje, suirzusią, atstumiančią.

Lietuvoje Motinos diena pirmą kartą paminėta 1927 metais. Šios šventės sumanytoja – Adomo Galdiko žmona Magdalena Draugelytė-Galdikienė. Ji buvo visuomenės veikėja, kurios širdyje tilpo visa tauta, labai mylėjo žmones, o labiausiai – darbščią sodietę.

Ji važinėjo po Lietuvą, skaitė paskaitas, sumanė gražią šventę – šeimos savaitę, kurios metu buvo kalbama apie tėvų pareigas ir atsakomybę, aukštinama šeima. Kuriant Motinos dienos šventę daug prisidėjo ir mano teta Ona Gaigalaitė-Beleckienė (žr. nuotr.).

Apie savo Mamą norėčiau papasakoti kiek plačiau.

Ji mano atminty liko geriausia, gražiausia, darbštuolė, labai mylinti savo šeimą.

Mamytė pagimdė ir išaugino penkis vaikus – keturis sūnus ir vieną dukrą. Augome darnioje šeimoje ir buvome laimingi. Ta laimė tęsėsi iki 1949 metų, kai visa šeima buvo ištremta į Sibirą. Grįžome po Stalino mirties. Buvo pats sodų žydėjimas, 1972-ųjų gegužės 13 dieną. Tada mūsų mamytė iškeliavo į Amžinybę.

Brangi Mamyte, per anksti išėjai. Su didele meile prisimenu kiekvieną tavo pamokymą, patarimą. Tu mokei mus būti tauriais žmonėmis, nedaryti niekam pikta, užjausti nelaimėje.

Aplankykite Motinų kapus, padėkime gėlių, uždekime žvakutę, nulenkime galvas. Neužmirškime tų kapų, kurie užžėlę, nes jų artimieji negrižo iš tremties. Tegu nelieka nė vieno neaplankyto kapo.

Mylėkime savo Motinas.

Ji pirmoji gimusiam vaikui atiduoda savo meilę. Mylėti vaiką – tai budėti naktimis, glamonėti, jausti švelnumą, dalinti šypseną. Beribis džiaugsmas pripildo Motinos širdį, kai nugalima pirmoji vaiko liga, kai įveikiami pirmieji išbandymai. Motina gali trumpam užmiršti kasdienius rūpesčius, buitį, bet ji negali gyventi viena, nes jos pašonėje diena naktį budi atsakomybės už savo vaiką jausmas.

Mes dažnai kalbame apie ligas, bet užmirštame pakalbėti apie dvasios pasveikimą. Žmogų labiausiai žeidžia melas, apgaulė, brutali jėga. Jei užklysta į jūsų širdį pyktis, aplanko blogos mintys, prisiminkite savo Mamą. Gal jos akys grąžins pusiausvyrą...

Stanislava GAIGALAITĖ-ZOKAITIENĖ

LGGRT centro Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija skelbia pretendentų rezistento vardui gauti sąrašą

Tęsinys

Jonas Adomaitis (po mirties), sukilimo dalyvis, Joniškis 1941 06 22-28
Pronas Arlavičius, pogr. organ. narys, Kaišiadorių apskr. Rumšiškių valsč. "Tėvynės aukuras" 1944-1946 m.
Petras Ašmonas (po mirties), ryšininkas, Marijampolės apskr. ir valsč. 1945-1946 m.
Marija Ašmonienė-Sadauskaitė (po mirties), rėmėja, Marijampolės apskr. ir valsč. 1944-1946 m.
Stanislovas Augaitis (po mirties), rėmėjas, Tauragės apskr. Gaurės valsč. 1944 07 – 1944 11
Filomena Avelienė-Gužauskaitė, rėmėja, Telšių apskr. Varnių valsč. Montvydo, Margio, Rūtenio būriai 1944-1946 m.
Sofija Bagdonienė-Vanagaitė, ryšininkė, Rokiškio apskr. Kamajų valsč. Jono Černiaus būrys 1944-1947 m.
Antanas Balčiūnas, ryšininkas, Rokiškio apskr. Obelių valsč. 1944-1945 m.
Bronislovas Balčikonis (po mir-

ties), ryšininkas, Panevėžio apskr. ir valsč. 1944-1945 m.

Andrius Banionis (po mirties), pogr. organ. narys, Šiauliai 1944 10 – 1944 12

Kostas Barauskas (po mirties), slaptos ginkl. pasipr. organ. narys, Trakų apskr. Žaslių valsč. 1943-1944 m.
Marijona Batulevičienė-Balukonytė, ryšininkė, Varėnos apskr. ir valsč. 1947-1952 m.

Antanas Bivainis (po mirties), pogr. organ. narys, Kelmės apskr. Kražių valsč. 1952-1957 m.

Algirdas Blažys, pogr. spaudos platiniojas, Anykščių apskr. Kavarsko valsč. 1945-1950 m.

Stanislavas Ramutis Brūzga, ryšininkas, Marijampolės apskr. ir valsč. Geležinio Vilko rinktinė 1946-1952 m.

Teklė Burneckienė-Gumuliauskaitė (po mirties), rėmėja, Telšių apskr. Varnių valsč. 1949-1950 m.

Bronė Chmeliauskiene-Keraitytė, ryšininkė, Panevėžio apskr. Raguvo valsč. Kuprio būrys 1944-1950 m.

Genė Chmeliauskiene-Keraitytė, ryšininkė, Panevėžio apskr. Raguvo valsč. Kuprio būrys 1944-1950 m.

Pranas Cirtautas (po mirties), sukilimo dalyvis, Kretingos apskr. ir valsč. 1941 06 22-28

Tadas Čiapas (po mirties), karys, Biržai, Vietinė rinktinė 1944 02 16 – 1944 05 15

Jaunutis Dagys, karys, Marijampolė, Vietinė rinktinė 321 batalionas 5 kuopa 1944 02 16 – 1944 05 15

Zigmas Dainauskas (po mirties), karys, Marijampolė, Vietinė rinktinė 1944 02 16 – 1944 05 15

Bronė Dapkevičienė-Černiauskaitė, ryšininkė, Alytaus apskr. Butrimonių valsč. Dzūkų rinkt. 1947-1949 m.

Mečislovas Dargužas (po mirties), pogr. organ. narys, Tauragės apskr. Šilalės valsč. LLA organizacijos "Diemedis" narys 1945-1948 m.

Petras Dūda (po mirties), sukilimo dalyvis, Ukmergės apskr. Žemaitkiemio valsč. 1941 06 22-28

Stasė Gasiūnienė-Ažusienytė, ryšininkė, Anykščių apskr. ir valsč. 1946-1948 m.

Juozas Giedraitis (po mirties), sukilimo dalyvis, Šiaulių apskr. Tryškių valsč. 1941 06 22-28

Janina Greskienė-Keraitytė, ryšininkė, Panevėžio apskr. Raguvo valsč. Kuprio būrys 1944-1950 m.

Pranė Grigonienė-Buivydytė, ryšininkė, Utenos apskr. Molėtų valsč. 1945-1951 m.

Jonas Gudelevičius (po mirties), ryšininkas, Alytaus apskr. Alovės valsč. Dainavos apyg. 1947-1950 m.

Stasys Gulbinas, ryšininkas, Šiaulių apskr. Meškuičių valsč. 1944-1946 m.

Anelė Gurčienė-Pavilionytė, ryšininkė, Alytaus apskr. Miroslavo valsč. 1945-1948 m.

(B. d.)

Atsiliepiamus apie šiuos kandidatus siųskite adresu: LGGRTC Pasipriešinimo dalyvių (rezistentų) teisių komisija, Gedimino 40, Vilnius. Pasiteirauti tel. 31 41 57.

Degučių sodybos paslaptis

(atkelta iš 6 psl.)

“Balb. V. Matas Juodžiukynas 1944. VIII.14 Medinu...” (skaičius 14 kelias abejonių); “GRIU...”; ШИТИ... ШИТИКОВ А.”; “SENAVAITIS”; “? 8.10. ШИТИКОВ”. Keli įrašai yra ir ant šiaurės rytinės pastato sienos, dešiniau įėjimo durų staktos. ШИТИКОВ 1.8.–10.10.44” (data labai sunkiai įskaitoma); “РЫЖАКОВ Анри 44??10...”. Įrašų sienose galėjo būti žymiai daugiau. Mat sovietmečiu dalis sienų paviršiaus buvo nutinkuota, užglaistyta. Be to, kai kurios plytos nutrūpėjusios. Gal todėl nepasisekė aptikti ir V.L.Skirkos minėtų piešinių su kelmu ir kryžiumi.

Išlikę įrašai byloja, kad rūsų areštinei buvo naudoja-

mas 1944 metais ir kad čia buvo kalinami žmonės iš Alytaus, Kazlų Rūdos, Birštono, Balbieriškio. Įrašus rusų kalba, galima spėti, paliko kažkuo nusikaltę (gal dezertyravę) ir į bendrą mėsmašę patekę sovietinės kariuomenės kariai.

Degučių sodyba įdomi ir kitu požiūriu. Čia gimė, augo garsus partizanas, Balbieriškio apylinkėse veikęs Dzūkų rinktinės Vaidoto būrio vadas Kazimieras Degutis-Raginis. Jis žuvo Balbieriškio apylinkėse 1946 m. Į mišką buvo išėjęs ir jo brolis Stasys. Berods 1945 m. pradžioje jis buvo sunkiai sužeistas. Išsigydes 10 metų slapstėsi brolio Andriaus bute. Vėliau gyveno svetima – Kubiliaus pavarde.

Aprašytoji areštinė, visa Degučių sodybvietė – ypač vertingas ir originalus istorijos paminklas. Šio straipsnio autorius pasiūlė atitinkamų objektų apskaitą vykdančiam Kultūros paveldo centrai įtraukti jį į valstybės saugomų objektų sąrašą. Įpaminklinimo procesas vyksta lėtai, nes, KPC darbuotojų nuomone, trūksta duomenų.

Norėčiau paklausti gerbiamų laikraščio skaitytojų – gal kas nors turite daugiau žinių apie 1944 m. Dižiosiose Zariškėse stovėjusį NKVD dalinį ir jo veiklą? O gal pasisekė atpažinti plytose įrėžtas pavardes? Tokiu atveju būtina parašyti autoriui (Ugnės 36, 3021 Kaunas; el.p.: V.Aimonaitis@hmf.vdu.lt) arba redakcijai.

Paminėjome rašytojo gimtadienį

Gražus Anykščių kraštas – apjuostas kalvotais pušynėliais, čia paslaptinai vingiuoja Šventoji, o į ją skuba legendomis apipinta Anykštos upė.

Vargu ar būtume suvokę tą grožį, jei ne iškilūs mūsų kraštiečiai – vyskupas Antanas Baranauskas, rašytojai Jonas Biliūnas ir Antanas Žukauskas-Vieniuolis.

Šiomet ne tik anykštėnai paminėjo rašytojo A.Žukausko-Vieniuolio 120-ąsias gimimo metines. Balandžio mėnesį mūsų rajone vyko nemažai kultūrinių renginių. Teatralai inscenizavo ištraukas iš A.Vieniuolio kūrybos. Ažuožerių kaime, Anykščių kultūros namuose salės buvo sausakimšos.

Balandžio 7-ąją, A.Žukausko-Vieniuolio gimimo dieną, tremtinių koplyčioje rašytojo gimtadienį paminėjo tremtiniai ir politiniai kaliniai. Žmonės dainavo tremties dainas, dalijosi prisiminimais.

Šventiniai renginiai į Anykščius sukvietė ir sporto entuziastus. Surengtame dviračių žygyje dalyvavo Seimo narys A.Kubilius, rajono aktyvistai, jaunimas. Jie padėjo gėlių prie A.Žukausko-Vieniuolio ir A.Baranausko kapų, įkopė į Laimės žiburio kalną.

Rima PETRYLIENĖ

Grupelė tremtinių prie A.Vieniuolio paminklo Z.ŠIAUČIULIO nuotr.

“Dainavos apyg. partizanų kovų takais” programa

Gegužės 11d. (šeštadienis)

10 val. - šv. Mišios Senosios Varėnos bažnyčioje;

11-11.45 val. - maršruto pradžia - Senosios Varėnos kapinės, prie Nežinomo partizano paminklo (įamžinta 150 kovotojų);

12 - 13 val. - Perlojos paminklo 48 šių apylinkių partizanams bei 13 perlaidotų Merkio būrio partizanų aplankymas;

13.20-14 val. - paminklinio akmens partizanų vadui V.Ivanauskui-Gegužiui (prie Velnio tilto) aplankymas;

14.20-15.30 val. - Kryžių kalnelio Merkinėje aplankymas;

16-17 val. - Liškiava – paminklo šių apylinkių žuvusiems 28 partizanams aplankymas;

17.30-18 val. - išvyka keliu Lazdijai-Varėna, L.Baliukevičiaus ir jo bendražygių žuvimo vietos aplankymas; Kaščiūnai, A.Ramanauskos-Vanago bunkeris-vadavietė partizano J.Jakavonio-Tigro sodyboje.

Vakarienė, laužas, nakvynė.

Organizatoriai

ILSĖKITĖS RAMYBĖJE

Pranas Sabonaitis 1927-2002

Gimė Kelmickų k., Veliuonos valsč., ūkininkų šeimoje. 1948 m. suimtas ir nuteistas 25 metams. Kalėjo Kazachstane, Kengyro lageriuose. Paleistas iš lagerių nuo 1956 m. gyveno tremtyje. 1957 m. grįžo į Lietuvą ir apsigyveno Kaune. Vedė, užaugino sūnų ir dukterį.

Palaidotas Garliavoje, Jonučių kapinėse. Nuoširdžiai užjaučiame šeimą ir artimuosius.

Bendražygiai

Antanas Gečas 1930-2002

Gimė Tauragės apskr., Žagarių valsč., Gudaičių k. 1953 m. areštuotas, nes buvo partizanas. Nuteistas 10 metų ir 5 metams be teisių.

Nuoširdžiai užjaučiame žmoną, dukrą ir sūnų.

LPKTB Alytaus skyrius

Vaclovas Poškus 1927-2002

Gimė Kaune. Mokėsi “Aušros” berniukų gimnazijoje, vėliau – Kauno finansiniame-kreditiniame technikume. 1947 09 30 nuteistas kalėti 10 m. už pasipriešinimą okupaciniam režimui. Kalėjo Kazachijos ir Taišeto lageriuose.

Užjaučiame šeimą ir artimuosius.

LPKS Kauno skyrius

Juozas Puzonas 1923-2002

Areštuotas kartu su broliu Liudu, abu nuteisti po 10 metų. Atlikę bausmę grįžo pas tėvus. J.Puzonas vedė, užaugino 13 vaikų.

Nuoširdžiai užjaučiame žmoną, vaikus, vaikaitius ir provaikaitius.

Tremtiniai

Juozas Vaičiulis

Gimė ūkininko šeimoje, Vilkaviškio raj., Visčiakaimio k. Baigė 6 kl. 1941 m. pirmą karą dieną žuvo tėvas. 1944 m. evakuoti į Vokietiją, 1945 m. grįžo į Lietuvą. 1948 05 22 su šeima ištremtas į Krasnojarsko kr., Mansko raj., Unguto miško pramonės ūkį. 1949 m. mirė sesutė, 1954 m. – mama. 1955 m. vedė tremtinę. 1959 m. grįžo į Lietuvą, dirbo Šilutės melioracijos valdyboje.

Palaidotas Šilutės senosiose kapinėse.

Anelė Venytė-Lukoševičienė 1928-2002

Gimė Šakių apskr., Žvirgždaičių valsč., Muringų k., ūkininko šeimoje. 1949 03 25 visa šeima: tėvai, senelė, dvi dukros, ištremta į Irkutsko sr., Ust Ordą. 1958 m. grįžo į Lietuvą. Išaugino du sūnus, sulaukė 5 vaikaitių.

Palaidota Kudirkos Naumiesčio kapinėse.

Nuoširdžiai užjaučiame vyrą – politinį kalinį, sūnus su šeimomis ir artimuosius.

LPKTB Šakių skyrius

Gegužės 5 d. 18 val. Klaipėdoje, Kristaus Karaliaus bažnyčioje (Bokštų g. 10), bus aukojamos šv. Mišios už žuvusias, mirusias ir gyvas Motinas.

Po šv. Mišių bažnyčioje koncertas Motinos dienos proga.

LPKTS Klaipėdos sk. taryba

Gegužės 11 d. 14 val. Jonavos savivaldybės salėje vyks LPKTS Jonavos skyriaus ataskaitinė-rinkiminė konferencija.

Kviečiame aktyviai dalyvauti visus, ypač - gimusius tremtyje.

LPKTS Jonavos sk. taryba

TREMTINYS

SL289

Redaktorė - Audronė Kaminskienė
Padėjėja - Aušra Šuopytė

lit.redaktorė - Irma Minskienė
korektorė - Dalia Maciukevičienė
tech.redaktorė - Vesta Milerienė

Kaina
1 Lt

Mūsų adresas: Laisvės al. 39, 3000 Kaunas, tel.323204, faksas 323214 el.paštas: tremtinys@takas.lt LPKTS puslapis internete: http://www.lpks.lt